

**Міністерство освіти і науки України
Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України
Департамент розвитку сільського господарства та зрошення
Херсонської обласної державної адміністрації
Українська Асоціація з розвитку менеджменту та бізнес освіти
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Університет Григорія Сковороди у Переяславі
Херсонський національний технічний університет
Бердянський університет менеджменту і бізнесу
Полтавська державна аграрна академія
Каховський державний агротехнічний коледж**



ДВНЗ «ХДАУ»



Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України



Кафедра обліку і оподаткування

ЗБІРНИК ТЕЗ

Всеукраїнської науково-практичної інтернет - конференції

**РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ
І КОНТРОЛЮ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

22-23 жовтня 2020 рік

м. Херсон

УДК [657:336.221]:334.012.8-045.45(043)

Р64

Розвиток бухгалтерського обліку, оподаткування і контролю в умовах інтеграційних процесів. Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція. 22-23 жовтня 2020 рік – Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020. 371 с.

Матеріали конференції спрямовані на науковий пошук, узагальнення та розроблення рекомендацій щодо можливих шляхів вирішення основних проблем розвитку обліку, аудиту та оподаткування підприємств аграрної сфери.

Рекомендовано до друку Вченою радою економічного факультету ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» (протокол №3 від 03.11.20 р.)

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Кирилов Юрій Євгенович, ректор ДВНЗ «Херсонський ДАУ», д.е.н., професор;

Аверчев Олександр Володимирович, проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності ДВНЗ «Херсонський ДАУ» д.с-г. н., професор;

Грановська Вікторія Григорівна, перший проректор, проректор з НПР ДВНЗ «Херсонський ДАУ», д.е.н., доцент;

Мармуль Лариса Олександрівна, професор кафедри обліку і оподаткування ДВНЗ «Херсонський ДАУ», д.е.н., професор;

Жосан Ганна Володимирівна, помічник з наукової роботи та міжнародної діяльності ДВНЗ «Херсонський ДАУ», к.е.н., доцент;

Ігнатенко Микола Миколайович, завідувач кафедри економіки Університету Григорія Сковороди у Переяславі, д.е.н., професор;

Сарапіна Ольга Андріївна, завідувач кафедри обліку, аудиту і оподаткування Херсонського національного технічного університету, д.е.н., професор;

Плаксієнко Валерій Якович, завідувач кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії, д.е.н., професор;

Скрипник Світлана Валентинівна, в. о. зав. кафедрою обліку і оподаткування, ДВНЗ «Херсонський ДАУ», к.е.н., доцент;

Рунчева Наталія Вікторівна, проректор з наукової роботи Бердянського університету менеджменту і бізнесу, д.е.н., доцент кафедри економіки і фінансів;

Шевчук Анжела Василівна, викладач-методист, голова циклової комісії обліково-економічних дисциплін Каховського державного агротехнічного коледжу.

Тексти матеріалів тез подані в авторській редакції. Відповідальність за точність, достовірність і зміст поданих матеріалів несуть автори.

*@ Херсонський державний
аграрний університет, 2020*

Лега Н. А.,
Науковий керівник - **Лега О. В.,** к.е.н., доцент
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава

БАЛАНС (ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН): РЕТРОСПЕКТИВНИЙ ОГЛЯД

Баланс як форма фінансової звітності пройшов ряд етапів у своєму розвитку, на які плинули поширення подвійного запису в обліковій практиці, поява нових форм обліку та бухгалтерських шкіл, зміни в законодавчо-нормативній базі регулювання обліку [1]. Динамічні зміни у нормативних документах з регулювання обліку стимулюють постійну увагу до вивчення цього питання. Термін «баланс» походить від латинського: *bis* – двічі та *lanx* – шалька терезів, тобто дві шальки терезів, які характеризують рівновагу.

Поняття «баланс» набуло поширення з часів Луки Пачолі (1445-1517 рр. н.е.), в його «Трактаті про рахунки і записи» описано спосіб «подвійного запису» для обліку торгових операцій і визначені основні принципи обліку [2].

Вагомим досягненням наукового розвитку обліку слід визнати пропозицію Ж. Саварі вести основні та допоміжні книги [2]. На той час баланс розглядався як гарантія рознесення операцій за рахунками. Це трактування дало можливість розмежувати два види балансу (Андре, 1636 р.) – пробний і підсумковий. Ж. Саварі, у свою чергу, поділяв підсумкові баланси на інвентарні та конкурсні. Перші передбачали оцінку статей за собівартістю, другі – за ціною продажу. Наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. виникає новий напрям в обліку – балансоведення. Воно розвивається за трьома основними напрямками: економічний аналіз балансу, юридичний аналіз балансу та популяризація знань про баланс серед користувачів [3].

Починаючи з ХХ ст. складанню балансу почала приділятися підвищена увага. Принципи побудови балансу визначилися в основних рисах наприкінці 30-х років ХХ ст. та з незначними уточненнями застосовуються дотепер.

З 1 січня 1994 року згідно «Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні» суб'єкти господарювання складали і подавали три форми бухгалтерської фінансової звітності: баланс, звіт про фінансові результати та звіт про зміни у фінансово-майновому стані підприємства. Зміст статей балансу містив інформацію про капітальні та фінансові вкладення, основні засоби та нематеріальні активи, сировину, матеріали, готову продукцію і товари, незавершене виробництво і витрати майбутніх періодів, розрахунки з дебіторами та кредиторами, фонди і резерви, прибуток (збиток).

Починаючи з 2000 року зміст і форма Балансу та загальні вимоги до розкриття його статей визначалися П(С)БО 2 «Баланс» [4]. В подальшому статті балансу змінювалися залежно від змін, внесених Наказами Міністерства фінансів України (за період чинності П(С)БО 2 їх налічувалося 15). Зокрема, з 2007 року введено в дію П(С)БО 30 «Біологічні активи». Відповідно до цього наказом Міністерства фінансів України від 11.12.2006 року № 1176 актив

Балансу доповнено двома новими статтями: «Довгострокові біологічні активи» розділу «Необоротні активи» та «Поточні біологічні активи» розділу «Оборотні активи». Наказом Міністерства фінансів України від 05.03.2008 р № 353 нормативно закріплено зміни річної звітності 2008 р. Вони стосувалися відображення вартості об'єктів, що відповідають критеріям визначення інвестиційної нерухомості відповідно до П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість».

На сьогодні діючими нормативними актами що регулювання складання та подання фінансової звітності є НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [5], згідно якого Баланс (звіт про фінансовий стан) – це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал. Останні зміни, що відбулися в структурі балансу узагальнено в табл. 3.

Таблиця 3

Структура балансу до 2000 р., за П(С)БО 2, НП(С)БО 1*

1985 р.	П(С)БО 2	НП(С)БО 1
<i>Актив</i>		
Розділ 1. Основні засоби та позаоборотні активи	Розділ 1. Необоротні активи	
	р. 010 -080	р. 1000 - 1095
Розділ 2. Нормовані оборотні засоби	Розділ 2. Оборотні активи	
	р. 100 - 260	р. 1100 - 1195
Розділ 3. Грошові кошти, розрахунки та інші активи	Розділ 3. Витрати майбутніх періодів	Розділ 3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття
Розділ 4. Засоби і затрати на капітальні вкладення		
Розділ 5. Формування основного стада	р. 270	р. 1200
<i>Пасив</i>		
Розділ 1. Джерела власних та прирівняних до них засобів	Розділ 1. Власний капітал	
	р. 300 -380	р. 1400 - 1495
Розділ 2. Кредити банку під нормовані оборотні засоби та спеціальні кредити	Розділ 2. Забезпечення таких витрат і платежів	Розділ 2. Довгострокові зобов'язання та забезпечення
	р. 400 -430	р. 1500 - 1595
Розділ 3. Різні кредити банку, розрахунки та інші пасиви	Розділ 3. Довгострокові зобов'язання	Розділ 3. Поточні зобов'язання та забезпечення
	р. 440 -480	р. 1600 - 1695
Розділ 4. Джерела засобів для капітальних вкладень	Розділ 4. Поточні зобов'язання	Розділ 4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття
	р. 500 -620	р. 1700
Розділ 5. Джерела засобів для фінансування формування основного стада	Розділ 5. Доходи майбутніх періодів	Розділ 5. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду
	р. 630	р. 1800

* побудовано авторами за [4], [5], [6]

Зважаючи на перелік головних змін, що плинули на складання бухгалтерського балансу, можна сказати, що зміни, які відбуваються на сучасному етапі розвитку бухгалтерського обліку України, обумовлюються вимогами до інформації, яку генерує дана система.

Список використаних джерел

1. Лега О. В. Баланс підприємства: історія та сучасні реалії. *Глобальні та національні проблеми економіки*. № 11. 2016. С. 863 – 868. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/324/1/178.pdf> (дата звернення 20.10.2020).

2. Остап'юк М. Я., Лучко М. Р., Даньків Й. Я. Історія бухгалтерського обліку : навч. посіб. К. : Знання, 2005. 276 с.

3. Сікорська Т. С., Бондарева Т. Г. Баланс підприємства як компонент фінансової звітності. URL: <http://rdak.edu.ua/ua/news/internet-konferencziya>. (дата звернення 20.10.2020).

4. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс»: Наказ Міністерства фінансів України від 31 бер. 1999 р. № 87. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 20.10.2020).

5. Національне Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07 лют. 2013 р. *Верховна Рада України*. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 20.10.2020).

6. Ораєвська Г. О. Аналіз господарської діяльності сільськогосподарських підприємств: підручник. 4-е вид., перероб. і доп. М. : Агропромвидання, 1985. 279 с.